

Rozpočtové plusy a minusy

26.08.2018 12:00 ČT 1 Zpráva

Václav MORAVEC, moderátor

I to jsou témata, o kterých se po dnešních Otázkách začne mluvit s nadhledem a v souvislostech. Hezké nedělní poledne vám všem, divákům jedničky i zpravodajské čtyřadvacítky České televize. Vítejte u nejsledovanějšího diskusního pořadu v zemi. Dopočítávání do 50 miliard schodku, to je dopočítávání ministryně financí Aleny Schillerové z hnutí ANO. Na velké změny ve státním rozpočtu na příští rok už mnoho času věru nezbývá. Vláda musí rozpočet poslancům poslat do konce září. Zatím kabinet počítá s kritizovaným schodkem 50 miliard korun. Česká ekonomika sice stále roste, ale tempo růstu letos zpomaluje a odhady nejsou už tak optimistické. Přesto vláda i nadále slibuje vyšší platy a vyšší důchody. Ty seniorům od příštího roku zaručuje tento týden schválená důchodová novela. Na změny, které přinese, budeme muset podle ekonoma Jiřího Šatavy každý rok jako daňoví poplatníci najít 16 miliard korun. Vláda by se podle něj měla soustředit především na hrozící deficity důchodového účtu.

Jiří ŠATAVA, ekonom, **CERGE-EI**

Ta rozbuška pravděpodobně bude odpálena řádově někdy okolo roku 2030, kdy se nám naplno projeví stárnutí populace a začnou deficity důchodového účtu velmi výrazně růst. Pro představu, okolo roku 2055 ministerstvo práce odhaduje, že ten deficit roční bude někde okolo 170 miliard ročně, což je velmi mnoho, to nejsme schopni zafinancovat z jakýchkoliv jiných zdrojů momentálně.

Václav MORAVEC, moderátor

Říká v rozhovoru pro dnešní Otázky ekonom Jiří Šatava. Prvními hosty dnešních Otázek jsou ministryně financí Alena Schillerová. Vítejte po čase v Otázkách, hezký dobrý den, paní ministryně.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A vítám bývalé 2 členy bankovní rady České národní banky. Dnes tedy novou předsedkyni, respektive předsedkyni nové Národní rozpočtové rady Evu Zamrazilovou. Vítejte a děkuji, že jste přijala mé pozvání.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A vítám i bývalého viceguvernéra centrální banky, dnes europoslance Ludka Niedermayera z TOP 09. Hezké nedělní poledne přeji.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, začnu u vás. Soudě z toho, že vláda předloží do Poslanecké sněmovny, jak jste zatím deklarovali, schodek státního rozpočtu na příští rok ve výši 50 miliard korun, tak vám zadlužování státu zjevně starosti nedělá jako ministryni.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tak mně dělá samozřejmě velké starosti, to je primárně moje práce.

Václav MORAVEC, moderátor

Proč pak tedy 50miliardový schodek?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Ale já bych ráda na úvod řekla, že my pořád hovoříme o schodku státního rozpočtu a málo se ví, já se to snažím pořád říkat do éteru, ale málo se ví, že my musíme posuzovat vlastně celkově veřejné finance, protože sice ministerstvo financí připravuje státní rozpočet podle zákona o státním rozpočtu, to je v pořádku, ale podílí se na něm municipality, to znamená vlastně podílí se na něm rozpočty krajů, rozpočty obcí, rozpočty veřejných institucí, rozpočty fondů. A celkově celé tyto veřejné finance jsou v přebytku, a to dlouhodobě. On se pohybuje zhruba kolem 1,1 procenta plus HDP, počítáme samozřejmě, že se bude pohybovat kolem 1 procenta příští rok. A je to 3. nejlepší přebytek v rámci Evropské unie.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak a o to je to horší, že když celkové veřejné finance jsou v přebytku, tak ty vaše finance, tedy státní rozpočet nám navrhuje s 50miliardovým schodkem.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Ono je potřeba se podívat na to, že ten stát je ten soumar, který to celé z velké části táhne. Vemte si, že se v loňském roce změnilo rozpočtové určení daní. To znamená, že ve prospěch rozpočtů krajů a obcí, a já to nechávám bez komentáře dalšího, jde dalších zhruba v průměru ročně 30 až 35 miliard, které by byly ve státním rozpočtu. Čili, pokud měníte rozpočtové určení daní, a já jsem opakovaně řekla, že nebudu souhlasit s žádnými dalšími změnami rozpočtového určení daní, tak samozřejmě logicky to potom chybí, to jsou spojené nádoby, to jsou ty veřejné finance.

Václav MORAVEC, moderátor

A neměla byste být víc ambiciózní? Znovu se ptám na ten 50miliardový.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Jsem ambiciózní, současně jsem pragmatická, protože samozřejmě musím zohlednit růst i mandatorních výdajů, ale o tom si za chvíli určitě ještě řekneme. Ambiciózní jsem v tom směru, že my jsme v červenci upravili makroekonomickou predikci, ona je mírně nižší. Jsem velmi vděčná za to, že poprvé vůbec v historii potvrdil makroekonomickou predikci ministerstva financí výbor pro rozpočtové prognózy, který funguje poprvé od 1. ledna 2018. Potvrdil ji, tuším, 8. srpna, označil ji za realistickou, což já hodnotím jako známka 1, dokonce tam byli členové, kteří ji označovali za konzervativní, takže to je pro mě obrovské potvrzení dobré práce makroekonomů ministerstva financí. A my jsme přesto přepočítali aktuálně příjmy a logicky prostě objevuje se tlak na výši mezd, to znamená, že zvyšují se v rámci ekonomiky mzdy a protože vlastně daňové a sociální odvody dělají přes 50 procent příjmů státního rozpočtu, tak nám dojde k navýšení příjmů a já jsem se rozhodla, a to tady vám říkám exkluzivně teď poprvé, že já musím do konce srpna předložit rozpočet do systému, do Eklepu, to znamená, tam už se k němu dostanou novináři, dostane veřejnost, a já jsem se rozhodla, že předložím návrh státního rozpočtu se schodkem 40 miliard.

Václav MORAVEC, moderátor

O 10 miliard tedy snižujete ten původně plánovaný 50miliardový schodek. Neměla byste být ještě ambicióznější?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Musím být pragmatik současně, to znamená, musím naplnit základní priority této vlády, to znamená, že samozřejmě určitá částka byla ještě dále v rámci toho 2. kola meziresortních jednání poskytnuta resortům, ale samozřejmě podstatně méně, než požadovali, protože si vezme, že v 1. kole požadovaly resorty asi 150 miliard a v 2. kole navíc ještě dalších 40, takže samozřejmě nikdo nebyl uspokojen plně, byly uspokojeny ty priority, které uspokojeny být musí, a přesto předkládám 40miliardový schodek. Takže já to považuju za úspěch, za možné a za určité prostě pragmatické a ambiciózní v tuto chvíli, v těchto podmínkách, které máme.

Václav MORAVEC, moderátor

Je to i z pohledu národní rozpočtové rady opravdu ten jediný možný? Nemohla by ministryně financí, když říká, že půjde o 10 miliard dolů se schodkem, tedy z 50 na 40, neměla by jít na 30, na 20, paní docentko?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Takže ten problém má samozřejmě řadu rovin. My jsme naše 1. stanovisko, které vydali koncem dubna tohoto roku, bylo, že na jedné straně vidíme, že ty výdajové rámce, které jsou de facto dány příjmy, odpovídají realitě a ty jsme schválili. Ovšem okamžitě jsme také k tomu jedním dechem dodali, že nedoporučujeme vládě, aby tyto výdajové rámce vyčerpala. Já naprosto souhlasím s tím, co říká řada ekonomů, a to je, že když je ekonomika v takto dobrých dobách, de facto za vrcholem cyklu nebo na jeho vrcholu, rozpočet by měl být vyrovnaný, to je jedna rovina. Ovšem rovina druhá je, že jako předsedkyně rady mám právo účastnit se jednání rady a tohoto práva velmi často využívám především, pokud tam jsou materiály, které mají jakoukoliv vazbu na vývoj veřejných financí v budoucnu. A na vládě jsem svědkem soustavného úsilí paní ministryně apelovat na svoje kabinetní kolegy a vidím, jak je ta situace těžká.

Václav MORAVEC, moderátor

No, počkejte, to znamená, že apeluje paní ministryně málo, protože vy byste si představovala vyrovnaný státní rozpočet.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Já bych řekla asi to, že všichni ti ministři mají neustále natažené ruce ke spoustě, spoustě priorit, které samozřejmě znějí velmi rozumně. Samozřejmě musí se opravovat památky, sestřičky jsou špatně placené, učitelé jsou špatně placení. Kdo by s tím vším nesouhlasil? Důchodci si nežijí dobře. To jsou všechno velmi oprávněné požadavky z lidského, sociálního hlediska. Ovšem úkol toho ministerstva financí je nějakým způsobem tyhle ty oprávněné extrémní požadavky vybalancovat, aby na ně vlastně byly peníze letos, napřesrok i v budoucnu. A nejsilnější tlak, bych si dovolila tedy poznamenat, je ze strany ministerstva práce a sociálních věcí, to je největší resort, největší kapitola a tam historicky je nastaven vlastně v rukou sociální demokracie tak, že tam je prostě v genetické výbavě říkat to heslo zdroje jsou a pokud nejsou, tak je prostě někde najít musíme.

Václav MORAVEC, moderátor

Jinými slovy z pohledu vás jako předsedkyně Národní rozpočtové rady je 40miliardový schodek, tedy nově ohlášené číslo ministryně financí Alenou Schillerovou, maximum možného.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

V současné době ano, ale já budu chodit na vládu dále, budu tam zase dávat svoje věcné argumenty a budu doufat, že jim bude naslouchat nejen paní ministryně, ale i ostatní ministři, protože ty argumenty jsou věcné a jsou podloženy čísly.

Václav MORAVEC, moderátor

Ludku Niedermayere, ohlášené snížení schodku z těch 50 na 40, dobrá zpráva?

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Určitě to není maximum možného. Koneckonců je na vládě, jaké návrhy do parlamentu předkládá a je na vládní koalici, jaké návrhy schvaluje. Ale možná dřív, než se začnem bavit o těch desítkách miliard, kterými nová vláda zatěžuje tento rozpočet a hlavně ty rozpočty budoucí, bych se držel možná v trochu obecnější rovině. Podle mého názoru se dá označit to, jakým způsobem teďka vláda přistupuje k rozpočtu, za neodpovědné chování a to nejsou moje slova, ty jsem si teďka půjčil z rozhovoru s expertkou z veřejných financí z **vysoké školy** ekonomické, z Hospodářských novin, s paní Sedmihradskou. A já tady tenhle názor naprosto sdílím. Ta odpovědnost by měla stát na tom, že nepřemýšlí jenom o tom, jak to dopadne v příštím roce, jestli to bude 30, 20 nebo 60 miliard, ale jak to bude vypadat v letech příštích. A já tady mám opravdu velké obavy a ty trochu taky potvrdilo nedávné vyjádření, tuším, vrchního ekonomického poradce pana premiéra, který při diskusi o důchodech řekl, že nechápe, proč bychom se měli bavit o tom, jaké budou důchody za 50 let. Jako by v tom rozpočtování nešlo o to, jak se ten rozpočet vyvíjí, co to bude znamenat pro příští léta, ale jde o to, co ten dnešní rozpočet udělá s těmi dnešními voličskými preferencemi, což je podle mě katastrofický způsob uvažování tady tohle. A obávám se, že vláda ve svých praktických konáních se ho tak trochu drží. A druhá věc, která mě v posledních letech velmi znepokojuje, je, že z rozpočtu se stále víc stává cár papírů. A koneckonců pan premiér to potvrdil, že když nedávno prohlásil, že není tak důležité, jaký je plán rozpočtu, ale jaký je výsledek. A tady tohle je další věc, která je hodna diskuse.

Václav MORAVEC, moderátor

Tedy že vláda má lepší hospodaření než.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Ano, já jsem velmi rád, že má lepší hospodaření, než jaké schválila, ale podle mě pro výrazné odchytky skutečného chování rozpočtu od plánu musí být nějaké velmi silné důvody, například obrovský zvrát ve vývoji ekonomiky. V posledních letech já mám pocit, že jednou ta odchytka přesáhla 100 miliard korun, což je neuvěřitelná suma. V minulém roce to bylo mnoho desítek miliard korun odchytky toho hospodaření. A pak se ptám, proč vláda zřejmě mystifikuje poslance a slibuje, že uskuteční nějaké výdaje, například postaví nové silnice, něco opraví, zlepší infrastrukturu a nakonec se něco takového nestane. Čili, myslím si, že máme nejenom problém s tím, že ten rozpočet směřuje do problému, který se buďto bude materializovat ve formě nějaké opravdu velmi obtížné situace, jako byla v roce 2009 při globální ekonomické krizi, anebo se dostaneme do situace, kdy po tomto chování vlády se bude pravděpodobně nějakých 10 let uklízet.

Václav MORAVEC, moderátor

Pojďme si tu diskusi teď, ano, paní ministryně, záhy dostanete slovo. Pojďme si tu diskusi teď tedy rozdělit do 3 rovin. Nejdříve to dlouhodobé financování státní pokladny a udržitelnost státních rozpočtů v dlouhodobém rámci. Na to ostatně upozorňoval prezident republiky Miloš Zeman, když vystupoval letos v červenci v Poslanecké sněmovně při hlasování o vyslovení důvěry vládě, protože prezident kritizoval vládou navržený 50miliardový schodek, který se teď podle sdělení ministryně financí mění na 40 miliard. S tímto návrhem půjde tedy do Poslanecké sněmovny. Ale připomeňme si Zemanova slova.

Miloš ZEMAN, prezident ČR /ukázka: 11.7.2018/

Pokud jsme se v minulosti zavázali, že budeme plynule snižovat rozpočtový deficit, neměli bychom ho zmrázovat, tedy uchovávat v této výši. Podívejte se, jsem pro deficit v době krize, nejsem pro deficit v době ekonomického růstu. A myslím si, že bychom měli směřovat minimálně k vyrovnanému rozpočtu, ne-li k rozpočtu přebytkovému.

Václav MORAVEC, moderátor

Konstatoval 11. července Miloš Zeman. Paní ministryně, jste si vědoma toho, že přispíváte způsobem tvorby státního rozpočtu i tím, že jste málo razantní na vládě nebo nedaří se vám ubránit vládní kolegý k dlouhodobé udržitelnosti státních financí?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tak já vás mohu ubezpečit, že můj hlas je velmi silný na vládě. Já teď musím zareagovat prostě na ten mix všech těch věcí.

Václav MORAVEC, moderátor

Nejdříve na tu 1. poznámku, kterou zmiňoval Luděk Niedermayer i Eva Zamrazilová.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Určitě, určitě. Já bych chtěla říct, že ten rozpočet je potřeba vnímat ze 2 úhlů. 1. úhel je ten, že máme tady nějaké příjmy a nějaké mandatorní výdaje. Příjmy nám rostou dílem vlivem ekonomiky, dílem, a na to nezapomínejme, opatřeními, které prostě byly zavedeny, ať už je to kontrolní hlášení nebo evidence tržeb, tady se určitě neshodneme s panem europoslancem, ale já si za tím stojím a ta čísla to potvrzují. A pak je to samozřejmě snižování mandatorních výdajů. Do těch otázek, které tady otevřel pan europoslanec Niedermayer, a on jako europoslanec to určitě dobře ví, tak samozřejmě do toho, že máme jakýsi plán a potom máme jakési plnění a že se to od sebe liší, to je pravda, ale to vždy mělo zcela konkrétní důvody. My ten plán se snažíme, a potvrzují to, dneska tady máme národní rozpočtovou radu, máme tady výbor po rozpočtové prognózy, dneska tady máme nad sebou dohled a já jsem za něj vděčná, já jsem ráda, že to v tom zákoně o pravidlech rozpočtové odpovědnosti je, protože pak to vždycky zůstávalo tak trošku na ministerstvu financí, že si tam prostě nějakým způsobem kalkuluje. Takže dneska na to nezávislé oči prostě dávají svůj pohled a já velice tomu s pokorou naslouchám, všem těmto názorům.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, promiňte, abychom neskákali z tématu na téma a snažili se držet tu strukturu. Takže cár papíru, dořešme tu věc, že se vládě nedaří dodržet schválený zákon, základní zákon země a výrazně se lišíte ve schodcích.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Není to cár papíru. Vemte si, že sestavujeme státní rozpočet a zohledňuji a bojuji o každou korunu mandatorního výdaje. Jenom si vemte, když tady kritizujeme růst mandatorních výdajů, vláda musí zabezpečit a věřím, že se k důchodům ještě vrátíme, tak teď to nebudu rozplízávat tu diskusi, ale ten důchodový systém je neudržitelný, důchody jsou neudržitelné a žádná vláda předchozí s tím nic pořádného neudělala. Prostě tady už bylo nutné s tím něco udělat, ale k tomu se vrátíme, takže odbočím. Zůstala před námi reforma regionálního školství, v podstatě minulá předvolební vláda schválila reformu regionálního školství bez koruny zajištění a ta vstupuje v účinnost od 1. ledna 2019. Většina těch výdajů jde na vrub platů, proto vlastně je absolutně vyloučeno, já jsem trvala na tom, velice jsem trvala a tlačila na ministra školství, nakonec jsem toho dosáhla, že jsem dostala podrobnou analýzu, jakým způsobem bude nutné zabezpečit tu reformu regionálního školství. Podporuji i jako ministryně financí to, že existuje poslanecký návrh, který rozkládá tu reformu v čase a ne kvůli financím, ale kvůli tomu, že nebyla řádně připravena a zabezpečena.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, ale to přece není věcná odpověď na otázku, jak to, že se nedaří vládě, když se podíváme na ta data, abychom si je připomněli, v roce 2009 skončilo hospodaření státní pokladny také s výrazně jiným deficitem, než se předpokládalo, protože tehdy došlo k ekonomické krizi, tehdy byl ten schodek za Kalouskova hospodaření na ministerstvu financí 192 miliard korun. V roce 2013 byl rozpočet v minusu přes 80 miliard, o 3 roky později, v roce 2016 po dlouhé době vykázal přebytek, a to necelých, promiňte, schodek, a to necelých 62 miliard korun. Loni zaznamenal mírný deficit 6 miliard korun, byť bylo schválených 50. Letos schválených 50 a vy říkáte, že to zase bude lepší. Takže ty argumenty, které jste zatím řekla, tak nevyhovují.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Těch témat totiž je otevřených příliš mnoho.

Václav MORAVEC, moderátor

Jenom cár papíru, proč se nedaří vládě?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Budu se držet tohoto círu papíru. Tam vstupuje celá řada faktorů. Když vezmu loňský rok, a předesílám, že to nebyl úplně můj rozpočet, já jsem tehdy dělala náměstkyni pro daně, ale to je úplně jedno. Prostě, když vezmu jen loňský rok, tak tam vstoupila celá řada faktorů i ten předloňský rok, nejvíc evropské peníze. My nejsme schopni plánovat tok evropských peněz, to znamená, že vlastně nejsme schopni říct, že k tomuto datu bude tolik a tolik evropských peněz, to je obrovský faktor.

Václav MORAVEC, moderátor

Protože se špatně čerpá.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Protože se buď čerpá, máme různá programovací období, to bych neřekla, úplně špatně čerpá, mohlo by se čerpat lépe. Samozřejmě já nejsem nikdy spokojená s ničím, ale není to možné úplně přesně kalkulovat. Taky musíte srovnávat konec programovacího období, začátek programovacího období, to všechno vstupuje do těchto faktorů. Další věc, třeba ten loňský rok, když jste ho otevřel, tak loni nás všechny zaskočil růst ekonomiky, ale to nebylo jenom ministerstvo financí, další vlastně prognózy ekonomů, které se objevily, my jsme se plus minus shodovali všichni, to byl opravdu obrovský skok. To znamená, s tím samozřejmě spojený i růst daní za participace těch opatření, která jsme zavedli.

Václav MORAVEC, moderátor

A letos počítáte s tím, že také nebude schodek plánovaných a schválených sněmovnou 50 miliard, očekáváte schodek někde kolem 20 miliard, jestli se nepletu.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Očekáváme zhruba nižší také, protože samozřejmě tady nám hraje roli pořád ten růst odvodů a růst daní, který se na tom projevuje. Čili, to jsou všechno faktory, které se velmi těžko dávají dohromady, ty evropské peníze tam hrají obrovský vliv a samozřejmě také čerpání těch mandatorních výdajů, které, to řeknu úplně otevřeně, zvlášť v oblasti investic, úplně nejsem spokojena, protože se nedaří to čerpání tak, jak bych si představovala. Ale ještě se vrátím k tomu rozpočtu.

Václav MORAVEC, moderátor

Teď jenom dokončíme tedy, cír papíru, je možné z toho vinit vládu, paní docentko Zamrazilová, z pohledu Národní rozpočtové rady, že se vládě výrazně nedaří dodržovat zákonem stanovené schodky, byť to hospodaření státu je lepší než zákonem schválené schodky?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Můj názor tady je, že skutečně ten hospodářský růst byl podstatně silnější, ale hlavně konkrétně, co bylo vyšší, co bylo vyšší a příznivější, byla zaměstnanost a vývoj mezd a to je velmi zásadní faktor příjmů státního rozpočtu. Takže to si myslím, že opravdu málokterý ekonom čekal, že skutečně se dožijeme toho, že tady bude 300 tisíc volných pracovních míst a 200 tisíc nezaměstnaných. Ten tlak na tom trhu práce je tak enormní, že část tady toho problému je mu potřeba, tomu problému rozpočtování je potřeba připsat. Druhá věc jsou ty evropské fondy, tam je prostě ta rozkolísanost. Nakolik je ta rozkolísanost vinou domácích úředníků, evropských úředníků, nejsem schopná v tento moment já osobně říci. A pak je tam podle mě ještě další faktor a tím si myslím, že byla určitá jaksi rezerva na té straně příjmů. A dneska si myslím, jak jsem se dívala na tu daňovou fiskální predikci, tak si myslím, že už tam není pro rok 2019. Myslím si, že přece jenom tam ještě vládla, dalo by se říci, ta obezřetnost vedená tou hroznou zkušeností roku 2009, to znamená raději si vždycky nechat nějaký prostor na té příjmové straně. Ale jak jsem studovala ta čísla rozpočtu pro letošní rok, pardon, pro rok 2019, tak si myslím, že už to tam není.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

To naprosto potvrzuji.

Václav MORAVEC, moderátor

Že i se schodkem 40 miliard nově ohlášeným ministryní financí, tak to bude zatím nejvíce realistický rozpočet.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Nevíme, jak dopadnou ty evropské peníze, to nevím, nejsem schopná.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Koukám, že /nesrozumitelné/ Evropská unie, což je takové obvyklé motto, jako bychom o tom, jak čerpáme, nerozhodovali my, ale jako bychom v tom čerpání v tomto kohezním období nepatřili, teďka nevím, někde kolem 5. místa nejhůř čerpajících zemí Evropské unie, ale vidím, že za to může Brusel. Ale já, když se dívám na ty data, tak to nebude asi jenom tou ekonomikou, já tam vidím desítky miliard nedočerpaných výdajů. To znamená, že vláda naplánovala nějaké výdaje, ano, můžou tam třeba vypadnout výdaje na nezaměstnanost, ale já mám pocit, že ten tankodrom zvaný dálnice D1 také souvisí se schopností této vlády investovat. Já bych naprosto chápal, vůbec bych nezpochyboval, kdyby ty odchylky byly v řádu 10, 20 miliard korun, protože je to nesmírně obtížná práce, já tady paní ministryni nezávidím a chci říct, že ten problém s kvalitou českého rozpočtování se tady táhne posledních 20 let, ale ten rozsah toho rozdílu té skutečnosti proti tomu čerpání je obrovský a poslanci v parlamentu pravděpodobně jsou mystifikováni tím, že si myslí, že některé výdaje se stanou a ty výdaje se holt nestanou. A znovu připomínám, ten rozdíl byl, tuším, v roce 2017 přes 35 miliard, před tím to bylo přes 100 miliard. To jsou opravdu obrovské částky. Já bych o tom nemluvil, kdyby pan premiér neřekl, že je to vlastně v pořádku, protože důležitý je ten výsledek a není tak důležitý ten plán. A to si myslím, že takhle civilizovaná země nemůže fungovat. Ten plán musí být opravdu co nejlepší a ty odchylky za předpokladu, že ekonomika se vyvíjí tak, jak je očekáváno, by měly být dramaticky a dramaticky nižší, než jsou teď.

Václav MORAVEC, moderátor

Takže vás neuspokojila ta odpověď Aleny Schillerové.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Tak co čekáte?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Nečekáte, že my 2 se shodneme, my se určitě neshodneme. Já, jestli teda ještě mohu, pane doktore, tak já chodím spát s tímto grafem, teda v menším provedení, v menším provedení, protože ten by mi zabíral dost místa v posteli, s tímhle grafem. A neustále prostě si připomínám to, co tady tuto zemi potkalo, tady ten sešup prostě, rok 12 a tak dále, to, jakým způsobem drastickým se potom zavedly balíčky, které vlastně měly dopad ten, že potom došlo ještě k další, jakési mělčí recesi, a proto já pořád myslím a pořád tlačím a jestli dostanu teď prostor, tak dám několik příkladů na to, na snižování mandatorních výdajů. To je samozřejmě strašně důležité.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak a tím se, paní ministryně, dostáváme k tomu, když chodíte, obrazně řečeno, spát s tímto grafem, tak právě si povšimněme těch velkých schodků v době ekonomické krize, které byly i dány mírou těch mandatorních výdajů, to, o čem mluvil Luděk Niedermayer a na co ostatně ekonomové poukazují, až budou horší časy, do jakých schodků se opět dostanou státní rozpočty a co s tím může dělat vláda. Když se podíváme opět na data, které Otázky mají k dispozici, tedy mandatorní, ze zákona povinné výdaje. Jakou část tvoří státního rozpočtu, protože možná si vzpomínáte na Otázky před rokem, kdy Ivan Pilný, tehdejší ministr financí, mluvil o tom, že rozpočet se stává přehlídkou populismu a že pro každého ministra financí je vlastně těžké plánovat i proinvestiční rozpočet kvůli mandatorním výdajům. Mandatorní výdaje, zejména penze, nemocenské dávky, platby státu do systému zdravotního pojištění neustále rostou. Sami to vidíte na tom grafu, který jsme pro vás připravili. Zatímco v roce 2013 činily 671 miliard korun, letošní rozpočet na ně vyčlenil přes 782 miliardy. Pro příští rok ministerstvo financí zatím počítá s částkou přes 824 miliard korun. Stát ale musí počítat i s takzvanými nutnými výdaji, mezi ně patří platby státních zaměstnanců nebo i výdaje na obranu. I ty neustále rostou, a to za

posledních 6 let o víc než 100 miliard ročně. A jak se mění podíl mandatorních výdajů vůči celkovým výdajům státního rozpočtu? Ta procenta budou ještě vypovídající a také pro nás neekonomicky přehlednější. Teď to vidíte na tom grafu, ty mandatorní výdaje rostou, tvoří v roce 2007, kdy rozpočty byly ještě více proinvestiční a mohl ministr financí lépe kontrolovat chod státní pokladny, tak se mandatorní výdaje pohybovaly kolem těch 50 procent. Od roku 2011 se pohybují mezi 56 a 57 procenty a pro letošní rok se počítá s 57 a zhruba 3 desetinami procenta, tedy to je podíl mandatorních výdajů. Když tak těžko spíte.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Ne, já spím výborně.

Václav MORAVEC, moderátor

S tím grafem to se vám divím, paní ministryně.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Já se na něj podívám, usnu a říkám si.

Václav MORAVEC, moderátor

To se vám divím, protože co když ještě za vás přijde ekonomická krize, tak pak to budou ty mandatorní výdaje, které budou zásadní rozbuškou. A slyšeli jsme Jiřího Šatavu, protože buď půjdete balíčky a budete škrtnat jako Miroslav Kalousek, tím můžete tu ekonomiku dostat do delší recese, což jsme si zažili v roce 2008 až 2013, anebo budou ještě větší deficity veřejných financí.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tak, pane redaktore, já bych se toho nechtěla nikdy dožít, nechtěla bych se dožít toho, že bude přijímat nějaké balíčky jako za exministra Kalouska, podle mě to bylo tvrdé, asociální a dostalo nás to do ještě větších problémů. Já s tím prostě nesouhlasím, i když chápu, že byl v situaci, kdy mu najednou, téměř ze dne na den vyskočil vlastně dluh a prostě vyskočila ta situace tak, jak je na tom grafu. Toho bych se nechtěla dožít.

Václav MORAVEC, moderátor

A co děláte pro to, aby ty mandatorní výdaje byly menší? To znamená, abyste buď sobě nebo ministru financí, vašemu nástupci či nástupkyni připravila státní rozpočet na horší časy?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tak vy jste tam měl ten graf, ty mandatorní výdaje, oni nerostou a my počítáme s tím, že v následujících letech budou se spíše snižovat. Ještě bych chtěla říct.

Václav MORAVEC, moderátor

No, rostou od roku.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Dobře, za poslední, dejme tomu, 3 roky se pohybují zhruba v těch procentuelních číslech, které jste uvedl a nerostou, dařilo se ekonomice a my s tím počítáme. Chtěla bych říct na ospravedlnění, že my plánujeme historicky nejvyšší investice z národních zdrojů, kapitálové investice z národních zdrojů do infrastruktury, do těch investic, které překonají 1 a více generací, jak říkají ekonomové, to znamená taková to solidární investování. Já tady mám takový přehled, ty modré části toho sloupce jsou kapitálové národní investice a ty zelené jsou euro. Takže tady už vidíte, téměř 80 miliard máme v tom návrhu na rok 2019. Tím částečně ospravedlňuji ten schodek, částečně. Ale důležité je, a s tím naprosto souhlasím a to se tady asi shodneme, i když každý to vidíme z jiného úhlu, že musíme snižovat mandatorní výdaje. Na druhé straně nám velkou část mandatorních výdajů, a také to už tady padlo, činí důchodový a sociální systém, a dokonce i v těch krizích, a to tady řeknu na obhajobu, i v těch nejtvrdějších krizích, a já to vždycky těm odborářům, když za mnou chodí kvůli

platům, říkám, nechcete zase a oni si to pamatují, byli za mnou třeba policejní odbory, pamatují si, jak se jim braly peníze, vlastně ty jim vrátila až ta minulá vláda, 2krát 10 procent. Říkám, nechcete to přece znovu zažít, že vám to někdo bude brát. Takže my musíme první věc, která je důležitá, začali jsme tím, že jsme prostě zrušili mrtvé duše. Mohu vás ujistit, že těch 2200 mrtvých duší takzvaných, to znamená neobsazených míst bez peněz ve státní správě, které bereme, tak de facto vyvolalo obrovské pnutí a obrovský tlak na mě, který samozřejmě musím ustát, je to 3,4 miliardy. Neříkám, že je to moc, ale je to krásné číslo, krásný začátek. Vyzvala jsem všechny kolegy ve vládě, aby začali s auditem, s auditem na jednotlivých resortech. Paní předsedkyně Národní rozpočtové rady to slyšela, seděla na té vládě, říkám, začněte s audity. Dokonce já sama provedu personální audit, já už snižuju i některá živá místa, ne žádné dramatické, protože to se nedá udělat 10 procent, tam musíme skutečně udělat personální audit a věřím, že najdu rezervy i na vlastním resortě.

Václav MORAVEC, moderátor

A dá se to za ty 3 roky těch 10 procent státních úředníků ušetřit?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Určitě, věřím tomu. Já vám teď neřeknu, jestli to bude 10 nebo 8 nebo 11, já v tuto chvíli nevím, to bych si vymýšlela, ale určitě se to dá, protože všude ty rezervy prostě budou.

Václav MORAVEC, moderátor

Takže snižování mandatorních výdajů, protože budete redukovat státní správu.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Budeme redukovat státní správu a budeme vlastně o každém tom výdaji se prostě bavit. A já jsem třeba otevřela, snesla se na mě obrovská vlna kritiky, otevřela jsem problematiku takzvaného neziskového sektoru. Ale to nebyl žádný útok na neziskový sektor, já si vážím celé řady neziskových organizací, to byl v uvozovkách útok nebo apel na moje resortní kolegy, protože já jsem zjistila jako ministryně financí, a to byl pro mě asi teda, bych řekla, největší šok, že my celou takovou tu dotační politiku, kterou resortní kolegové vypisují a dávají různé dotační programy, že to máme v jednom obrovském balíku prostě těch provozních výdajů jednotlivých resortů včetně tady toho třeba takzvaného neziskového sektoru. A já jsem apelovala, pojďme spolupracovat a udělejme v tom konečně pořádek. Máme tady státní pokladnu a my vlastně nevíme, kolik kam nám těchto peněz jde. Takže to je můj apel a my v něm pokračujeme.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak když se podíváte na 1 závazek snižování mandatorních výdajů, že vláda bude redukovat počet i tabulkových míst, těch živých duší ve státní správě. Je to krok dobrým směrem? A které další kroky ve snižování mandatorních výdajů byste uvítal z vašeho pohledu?

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Tak především ten pojem mandatorní výdaje je hodně zavádějící. Mandatorní výdaj je to, co schválí zákon, ale ty zákony předkládá vláda a schvaluje parlament a ten zákon se samozřejmě dá změnit. Já bych mohl říct, že vláda teďka svým rozhodnutím zavedla nový mandatorní výdaj doplatek na jízdné 5 miliard. Vláda svým rozhodnutím nad rámec zákona provedla valorizace penzí, ke které neexistuje žádná analýza dlouhodobé udržitelnosti a nad rámec zákona 11 miliard. Vláda svým rozhodnutím mezi rokem 2014 a 2018 zvýšila počet státních zaměstnanců v centrální úrovni o řádově 35 tisíc. Kdybych věřil paní ministryni, že zrušení mrtvých duší vygeneruje 3,4 miliardy, čemuž opravdu nerozumím teda.

Václav MORAVEC, moderátor

Podle vás je to příliš vysoké číslo?

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Tak především mrtvé duše by neměly pobírat platy a já předpokládám, že ty částky jsou blokovány nějakým způsobem.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, jestli se nemýlím, tak ty peníze dávali na odměny.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Ale i kdyby to byly ty živé duše, tak 2200 lidí kdyby dělalo 3,4 miliardy, tak to navýšení 35 tisíc zaměstnanců mezi rokem 2014 a 2017 by dělalo nějakých 50 miliard. Z toho by vyšla naprosto absurdní suma 1,7 milionu na 1 státního zaměstnance, což je minimálně 2násobek toho, kolik dneska rozpočet stojí.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

To se nedá takhle počítat, já to vysvětlím. To se nedá takhle počítat.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Ale, prosím vás, já bych se teďka za prvé soustředil na to, že mandatorní výdaj není mandatorní výdaj a druhá věc je, že než se začnem bavit o tom festivalu těch desítek miliard, které teďka tam běhají, jsou to teda, jak už jsem zmínil, vlaky, je to navyšování mezd o desítky miliard korun. Pak je to, jak jsem se dočetl v rozhovoru s paní ministryní, změna DPH, snížení daně na pivo, má dojít k reformě daně z příjmu, která má stát nějakých 20 miliard. To se bavíme opravdu o obrovských částkách a proti tomu se nebavíme o částkách, které v budoucnosti ten rozpočet zatíží a o kterých neexistuje podle mě žádná debata. Především nám začnou tam narůstat úrokové náklady, rostou úrokové sazby. Každé 1 procento průměrného zvýšení státního dluhu udělá, jestli to dobře odhaduju, 13 miliard korun, protože dlužíte zhruba 1300 miliard na dluhopisech. Čili, když se začnou úroky normalizovat, řekněme, jenom o 2 procenta, mohl bych říct o 3, řeknu o 2, 26 miliard dalšího výdaje, pink. Druhá věc je, musíme zvýšit výdaje na obranu, protože hluboce zaostáváme za našimi závazky a hrozí, že tento přístup řady evropských zemí povede k rozklížení NATO, což je naše klíčová záruka bezpečnosti. Zvýšení jenom o 1 procento hrubého domácího produktu, což je to minimum, které bychom měli provést, vytváří něco přes 40 miliard dalšího nákladu. Čili, to jsme zhruba na 60 miliardách dalšího nákladů. Pak paní ministryně nepochybně zná obrázek, který říká, že v minulých letech naše regiony v Evropské unii bohatly a kromě severních regionů naší země už se dostáváme vlastně na úroveň méně rozvinutých regionů ve Francii, ve Španělsku a v západní Evropě, což znamená, že začneme postupně přicházet o ty desítky miliard evropských peněz, které nyní jdou do investic. Toto budou desítky miliard korun, na které se vláda musí připravit. Já jenom říkám, že v této situaci uměle navyšovat mandatorní výdaje typu jízdného, typu snižování DPH na pivo a koneckonců některých nepromyšlených, zvyšování jiných výdajů, jako jsou náklady na mzdy bez toho, aniž bych provedl dramatické snížení počtu státních zaměstnanců a změny penzí bez toho, aniž by proběhla úvaha o udržitelnosti těchto věcí, že to prostě není odpovědné.

Václav MORAVEC, moderátor

Eva Zamrazilová.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Takže, já celkem s něčím souhlasím, co říkal kolega, s něčím ne. Takže samozřejmě daň na pivo, to je absurdní, skutečně snižování ceny piva je prostě nesmysl už jenom proto, že když jsem se dívala na strukturu rozpočtu, tak vidím, že spotřební daň na tabák přinese rozpočtu 57 miliard a spotřební daň na pivo přinese 5 miliard, takže ten nepoměr skutečně vidím a vidím tady obrovskou rezervu a vzhledem k tomu, že skutečně se sem sjíždí na pivo půl světa, takže to se mi doopravdy taky nezdá.

Václav MORAVEC, moderátor

Takže to je zbytečné těmito kroky. To jízdné?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

To jízdné, to taky nepovažuji za povedený krok, nicméně tady je mnohem.

Václav MORAVEC, moderátor

Těch 26 miliard říkal Luděk Niedermayer.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Ne, ne, míň.

Václav MORAVEC, moderátor

5.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

26 jsou úroky.

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Další věc je samozřejmě ty platy státních zaměstnanců. Tady viděli jsme nějaký návrh k 10 procentům růstu, ten mi připadá skutečně teda naprosto neospravedlnitelný, protože si myslím, že jednak v té státní správě by se prostě plošně přidávat nikdy nemělo. Ta státní správa nebude fungovat lépe, pokud nebude to odměňování zaměstnanců diferencované. Já jsem prožila víc než polovinu těch 35 let, co pracuji, v soukromém sektoru a tam prostě nikdy o plošném navyšování nebylo ani řeči. Já jsem si tady tak jednoduše spočítala, že kdyby se desetina nejlepších úředníků přidalo 20 procent, další dobré čtvrtině 10 procent, té polovině, která jakžtakž obstojí, by se přidalo o inflaci a zbytku, nějakých 15 procent by se nepřidalo prostě nic, jenom abychom jim jaksí dali najevo, že třeba už se s nimi do budoucna až tak nepočítá, tak by mi vyšel celkový průměrný nárůst 6 procent, který bych ještě považovala za akceptovatelný. Samozřejmě tady s tou strukturou se dá nějakým způsobem pohrát.

Václav MORAVEC, moderátor

Jenom tady, že vstoupím do vaší řeči, paní docentko, on právě předseda Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula mluví o 10procentním plošném zvyšování platů ve státní správě. Připomeňme si Středulova slova, tady jsou:

Josef STŘEDULA, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů /ukázka: 20.8.2018/

Dosavadní i střílení z jedné či druhé strany by mělo vést k jednomu jedinému - sednout si a dohodnout se. Já jsem dokonce přesvědčen o tom, že jsme schopni se dohodnout během 1 jediného jednání. Tudiž předpoklad, že bychom se mohli sejít do konce tohoto měsíce, je velmi dobrý a myslím si, že bychom tak mohli ukončit celou diskusi nad platy. Mrzí mě to ale v té souvislosti, že jsme začali vyjednávání 15. března letošního roku, abychom se přesně této situaci mohli vyhnout. Bohužel nestalo se, pravděpodobně jsme příliš naivní v této věci, ale já věřím, že pořád je možnost se dohodnout.

Václav MORAVEC, moderátor

Slova Josefa Středuly, předsedy Českomoravské konfederace odborových svazů s tím, že podle informací Otázek právě z vedení Českomoravské konfederace odborových svazů počítají odboráři s tím, říkáte, Eva Zamrazilová, že je absurdní 10 procent plošně. Oni říkají, zástupci vedení Českomoravské konfederace odborových svazů, že by kompromis mohl být 8 procent, a to 6 procent do tarifů plošně a 2 do té pohyblivé složky. To by pro vás bylo akceptovatelné?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Ne, já si myslím, že ty tarify jsou problém samy o sobě.

Václav MORAVEC, moderátor

Samy o sobě. Takže ani kompromisní návrh odborů?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Já chápu zaměstnavatelské svazy v průmyslu a v podobných prostě výrobních sektorech, ale, upřímně řečeno, nevím, proč by měly nějakým způsobem zasahovat do platů státních zaměstnanců, tomu příliš nerozumím.

Václav MORAVEC, moderátor

Debata kolem zvyšování platů je vyhrocená. Můžeme si připomenout slova, která zaznívala během léta, zda dojde, či nedojde ke kompromisu, protože 10 procent i premiér Andrej Babiš odmítal plošného zvyšování platů ve státní správě. Tady je sestřih.

Andrej BABIŠ, premiér, předseda hnutí /ANO/ /ukázka: 21.7.2018/

My skutečně nechceme plošně navyšovat, my chceme navýšit platy těm, kteří mají nejmiň, to znamená kultura, sociál, školství. Plošné navyšování, jak jsme dělali v minulém období, vlastně zapříčiňuje jenom to, že se rozevírají ty nůžky a to je špatně.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/ /ukázka: 25.7.2018/

Varianta 10procentního zvýšení, které vlastně požadují odbory, je pro mě nepředstavitelná. To znamená, neumím si představit, to by prezentovalo další zátěž pro rozpočet zhruba ve výši 5 miliard.

Josef STŘEDULA, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů /ukázka: 7.8.2018/

Náš požadavek je 10procentní růst platů. Toto je vstup do vyjednávání a z tohoto pohledu budeme požadovat, aby to bylo naplněno.

Václav MORAVEC, moderátor

To jsou slova Josefa Středuly. Připomínám, že vláda zatím pro příští rok tedy jde u některých profesí nikoliv s plošným, ale selektivním, protože v pátek Andrej Babiš s ministryní financí Alenou Schillerovou ohlásili 15procentní navýšení platů pro učitele, pro ostatní státní zaměstnance, ty nepedagogické pracovníky, tedy 10 procent. Když říkají odbory, kompromis by mohl být 8 procent průměrný nárůst platů s tím, že 6 do tarifů a 2 do pohyblivé složky platu, půjdete na tento kompromis?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tak já jsem chtěla ještě reagovat na pana poslance, ale nechci vám utéct, odpovím vám naprosto otevřeně, tak, jak je to teď dojednáno. My v rozpočtu, v tom 1. rozpočtu, co se schválil 19. června, v tom 1. návrhu počítáme s 6procentním nárůstem, dali jsme tam pracovní 2 procenta do tarifu, 4 procenta do těch nenárokových složek, ale to je samozřejmě k diskusi, to vůbec není uzavřená věc. Ten 6procentní nárůst znamená přes 8 miliard, vlastně prezentuje v tom rozpočtu státním a počítáme s tím, já jsem řekla, stojím si za tím, že 10procentní nárůst prostě je pro mě nepřijatelný.

Václav MORAVEC, moderátor

A 8procentní.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

A jednáme teď o kompromisu. A já z pověření pana premiéra jednám s vicepremiérem Hamáčkem v době, kdy byla taková ta pro mě nepochopitelná tisková konference pana Středuly v době vládních prázdnin, kdy jsme byli všichni na prázdninách a najednou nás vyzývá, vládu k činnosti, tak jsem měla za sebou 3 jednání s panem vicepremiérem a vůbec jsem nechápala, protože mi novináři volali do Chorvatska prostě, abych to komentovala, tak jsem vůbec tomu nerozuměla a nerozumím tomu doděleka. My se samozřejmě bavíme se všemi odborovými

svazy a oni nejsou vůbec jednotní. Já jsem jednala s panem Dufkem, ten říká, prostě víc jak 6 procent nedávejte. Pak jsme jednali s dalšími. Prostě oni nejsou jednotní.

Václav MORAVEC, moderátor

Takže ani 8 procent, co prosazuje vedení Českomoravské konfederace odborových svazů, 6 procent plošně do tarifů, 2 procenta do pohyblivé složky pro vás není přijatelné.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Všem stejně ne. Takže, když my prostě chceme tentokrát nastavit ty platy diferencovaně. Konečná dohoda, počítám, že se uzavře příští týden, takže já v tuto chvíli ještě vám nefeknu přesná čísla, řeknu vám to, co je dohodnuto. To znamená, že my víme, že musíme se dohodnout na nějakém kompromisu, protože prostě máme koaličního partnera a ten prostě má nějakou představu, my máme jinou, takže hledáme kompromis. Já jsem měla s panem vicepremiérem 4 nebo 5 jednání a prostě směřujeme, je nějaká moje varianta, nějaká jeho varianta a teď prostě musí padnout rozhodnutí příští týden. A my chceme, aby skutečně máme vytahané ty jednotlivé skupiny zaměstnanců a chceme, aby se navyšovalo těm, kteří mají nejméně. My máme prostě úplně tristně odměňované různé takové ty referenty na státních zastupitelstvích, na soudech, myslím teď opravdu ten obslužný personál, ty zapisovatelky, to jsou příšerné platy. I ty nepedagogové, které jsme dojednávali vlastně, protože ten pedagogický systém nebo školský systém nemůže bez nich fungovat, že jo, potřebujete i prostě tu skupinu těch nepedagogů. Takže těm chceme navýšit a tam se třeba klidně budem pohybovat i kolem těch 10 procent. Učitelé teda 15, o tom není diskuse, to už vlastně máme v rozpočtu, to už je v rozpočtu na rok 19 v té 1. fázi schválené. A pak budou skupiny, které prostě nebudou mít.

Václav MORAVEC, moderátor

Jinými slovy, když se teď podíváme na tu tabulku, která se týká toho, jak vypadají průměrné platy a rychlost růstu, tak se ukazuje, že průměrná mzda za celou republiku v 1. čtvrtletí letošního roku meziročně vzrostla o 8,6 procenta. Mluvíme o 30.265 korunách. Průměrné platy ve veřejném sektoru rostou rychleji než průměrné výdělky v celé České republice. To znamená, že stát utrácí a veřejný sektor utrácí více než zbytek republiky. Platy ve veřejném sektoru by podle údajů ministerstva financí, ze kterých čerpáme, měly letos průměrně činit 32.782 korun. Loni průměrný plat ve veřejném sektoru poprvé přesáhl hranici 30 tisíc korun. Pro srovnání, průměrná mzda, která v sobě zahrnuje výdělky v podnikatelské i nepodnikatelské sféře činila loni 29.504 koruny. Takže jasné je, že kompromis, který dojednáváte s Janem Hamáčkem, nebude plošné zvyšování. Půjdete selektivně.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Ne, půjdeme selektivně a ještě musíme vést také debatu o těch 6 procentech.

Václav MORAVEC, moderátor

6 procentech tarifů?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Tarifů. Jak jste pustil ten vstup pana Středuly, tak on požaduje vlastně 6 procent do tarifů. Já jsem jednala třeba minulý týden s částí odborového svazu finanční správy, protože různě se ke mně objednávají na takové ty neformální debaty, a oni říkají, nedávejte to do tarifů, prostě zase to dostanou lidé, kteří mají nejvyšší třídy, dostanou o to víc. To znamená, musíme o tom debatovat, ale chtěla bych zdůraznit.

Václav MORAVEC, moderátor

Zrušit tarify, není to řešení, když Eva Zamrazilová říká, že tarify považuje za?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Je to prostě nějaký nastavený systém, jeho zrušení není možné ze dne na den. Já to teď nedomluví v době přípravy rozpočtu na rok 19. Ale ještě k ozbrojeným složkám. My máme státní zaměstnance, máme ozbrojené

složky a tam máme ještě před sebou 1 problém, že od 1. ledna 2019 vstoupí v účinnost právní úprava, která zvedá ozbrojeným složkám takzvaný rizikový příplatek. A ten rizikový příplatek jim dát prostě musíme a ten má určité rozpětí. A teď samozřejmě ty odbory, když se mnou jednají a tlačí, tak prostě se obávají toho, aby se to nerozdělilo nějak nerovnoměrně. Takže já říkám, teď je v rozpočtu to, co teď už je schváleno toho 19. června, ale vyjednáváme další kompromis. Teď je tam zajištěno 6 procent na ten rizikový příplatek pro ozbrojené složky, což prezentuje, že by každý třeba policista, dáme si příklad, každý, ať je na jakékoliv pozici, mohl dostat 2 tisíce korun. A samozřejmě jednáme o tom, o kolik navíc dáme do těch nenáročných složek. Takže rozhodně to nebude rovnoměrné navyšování, to říkám už otevřeně teď.

Václav MORAVEC, moderátor

Je tedy dobře, že vláda neustoupí tomu tlaku vedení Českomoravské konfederace odborových svazů, které chce plošné přidání a za kompromis považuje 8 procent?

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Ale my se tady bavíme o státním rozpočtu. Já opravdu nechci řešit otázku, jestli přidat více těm, kteří mají méně, nebo těm, kteří mají více, protože velmi brzy se objeví argument, že ti více placení budou snáze přeplaceni soukromým sektorem, a tudíž jim rychle musíme přidat. Mě tahle debata, upřímně řečeno, nezajímá, mě zajímá ten celkový dopad na rozpočet. A kombinace toho, že od roku 2014 se zvýšil počet zaměstnanců centrálních úřadů o řádově 35 tisíc s tím, že teďka je opravdu asi nutné řadě z nich výrazně zvýšit mzdy, vede opravdu k velmi výraznému zatížení státního rozpočtu, a to nejenom v příštím roce, ale pro všechny roky další. Čili, já chci hlavně slyšet to, jak se paní ministryni a vládě podaří snížit ten balík. A podle mě ta cesta jde prostě opravdu tím výrazným snížením těch počtů lidí a ne mrtvých duší a ne, že 10 procent možná za 3 roky. To je podle mě ta alfa a omega. Když to šlo tak strašně snadno nahoru o 35 tisíc, tak to prostě musí jít strašně rychle dolů o desítky tisíc. A poslední věc, ze sociálního hlediska v okamžiku, kdy v ekonomice jsou tisíce volných pracovních míst, tak jednak pomůžete tím trhu práce a druhak ti lidé snázejí najdou uplatnění.

Václav MORAVEC, moderátor

A tady byste jako rozpočtová rada souhlasili 35 tisíc, že by se dalo škrtnout?

Eva ZAMRAZILOVÁ, předsedkyně Národní rozpočtové rady, bývalá členka bankovní rady ČNB

Neříkám, nevím přesně, jestli 35 tisíc, ale postupně. Ale myslím si, že skutečně ta státní správa je přebujelá, myslím si, že je tam prostě mnoho lidí, kteří tam prostě nepatří a kteří opravdu nejsou dobrými sluhý za peníze daňových poplatníků, tedy nás všech, ale bohužel špatnými pány. To si myslím, že je nesporné. Ale upozornila bych ještě na 1 věc, a to je legislativa, protože spousta těch úředníků se přijímalo proto, že se přijímala nová legislativa, čili tady se musí myslet i na to, že se musí zjednodušovat, abych mohla propouštět úředníky. Ano, mohu je propouštět 2 mechanismy, buďto udělám personální audit, jako jsme s kolegou Niedermayerem dělali v České národní bance, kde se nám podařilo dostat stavy na historické minimum ještě kolem krize. A potom samozřejmě mohu zjednodušovat ty agendy, díky nimž ti lidé také mohou odcházet. Ale určitě bych myslela, že základem je dostat do té státní správy management kultury soukromého sektoru, protože ten tam opravdu není a tím pádem ta diferenciaci ani ten tlak na výkon tam prostě zatím prakticky nefunguje. A obecně, co se týče těch mandatorních výdajů, bych ještě dopověděla, protože to byla věc, o který jsme hovořili od 1. dne, kdy jsme začali fungovat. Ve všech našich vyjádřeních jakožto Národní rozpočtové rady je doporučení vládě nezvyšovat mandatorní výdaje dnes, kdy jsou dobré časy a zdá se tou optikou dobrých časů, na ty výdaje je letos, možná na ně bude ještě napřesrok, ale už na ně nemusí být v delším horizontu.

Václav MORAVEC, moderátor

2021 například. Tak 35 tisíc úředníků navíc, ano.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

On ten problém samozřejmě má několik rovin, i když souhlasím s tím, že musíme provést audit, musíme snižovat, tak je potřeba i uvědomit, že my chceme kvalifikovanou veřejnou správu. My chceme, teď volá paní předsedkyně národní rady.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale máme zbytnělou a asi ne zcela kvalifikovanou státní správu.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Chceme kvalifikovanou veřejnou správu, to znamená, takové lidi musíme také zaplatit, jinak nám je přetáhne ten soukromý sektor tak, jak tady řekl pan europoslanec a musíme provést tu diferenciaci a ještě pozor na jednu věc. My dneska díky zákonu o státní službě většinu úředníků máme vysokoškoláků. Dneska se prostě na málokteré místo může přijmout někdo jiný než vysokoškolák, to nám samozřejmě udělalo taky tento problém.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale nemusí jich být tolik, paní ministryně.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Já vám řeknu, jaká je moje strategie. Začala jsem tím, a neudělal to teda nikdo, si nevzpomínám, přede mnou, těmi mrtvými dušemi, prostě tolerovalo se to napříč, tím jsme začali. Budeme pokračovat audity a snižováním, ale já mám strategii, že tím, že se sníží ti úředníci, nevezmeme jim všechny ty peníze, necháme tam část peněz a o tom budeme samozřejmě na politické úrovni se bavit, protože to je vysoce politické téma, tak, abychom zaplatili ty kvalitní a prostě zefektivnili tu správu. A samozřejmě má pravdu paní předsedkyně v tom, že nám často věci přináší legislativa. A dovolím si povzdech na adresu opozice, dovolte mi 1 povzdech.

Václav MORAVEC, moderátor

Ano, ale tu legislativu hlavně navrhuje vláda.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Je celá řada různých pozměňovacích návrhů, které se prosadí až na půdě Poslanecké sněmovny a my z toho máme takovou hlavu. Já si dovolím malý povzdech na adresu opozice, opozice volá po vyrovnaném rozpočtu, volá prostě po snižování schodku, ale dává 1 návrh za 2., který naopak ty mandatorní výdaje zvyšuje. Minulý týden se muselo vybojovat v Poslanecké sněmovně, aby zvyšování důchodů bylo ve prospěch vládního návrhu, to znamená návrhu schváleného Poslaneckou sněmovnou, protože vlastně v Senátu prosadila ODS návrh, který by navýšil ty mandatorní výdaje a já jsem tam řekla ve svém proslovu, že to není kvůli tomu, ale hlavně kvůli nespravedlivému systému, který tam zaváděli. Ale my se možná k důchodům ještě dostaneme, jak jste říkal, jak jste avizoval. Nebo teď má třeba ODS v Poslanecké sněmovně navýšení zase stropu pro výdajové paušály pro osobě soukromě, samostatně výdělečně činné, což zase by navýšilo asi o 1,5 miliardy mandatorní výdaje. Tak ono to je hrozně těžké volat po schodku a volat prostě po vyrovnaném rozpočtu.

Václav MORAVEC, moderátor

Počkejte, ale teď jste zapomněla a tím, že jste zmínila tyto věci, které prosazuje ODS, tak jste zapomněla na 5 miliard jízdné jako balíček, dáreček, kdy Eva Zamrazilová i Luděk Niedermayer říkají, že to je zcela zbytečné. Další výdaj, který se týká divného snižování daně z přidané hodnoty na pivo. Tak i tyto z pohledu 2 renomovaných ekonomů nesmyslné návrhy. Proč si zbytečně děláte díru do státní pokladny?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Nezapomněla, já to jenom nestíhám, jak to mám tady napsané, tak si to nestíhám odškrtnout. Takže jízdné, jízdné, berte to tak, že každá vláda má své priority a jednou z našich, bych řekla, největších priorit jsou důchody a postavení důchodců, které je tristní, tristní. Dostaneme se k tomu, takže nebudu to teď prostě opakovat. A tohle mělo pomoci a v podstatě nebyla to žádná legislativní úprava, my jsme tehdy, přišla jsem s návrhem, kdy, protože byla to jedna z priorit vlády, jak ušetřit právě z těch nespotřebovaných nebo respektive neutratitelných peněz, ty resorty reagovaly na to, že neutratí z určitých buď objektivních nebo možná i subjektivních důvodů výdaje. Takže jsme přistoupili k tomuto jízdnému, mělo to prosociální, má to pomoci studentům, má to pomoci důchodcům. Důchodci jsou na tom opravdu velmi špatně, je to součástí naší politiky, sociální politiky vlády. Co se týče toho DPH na pivo, to je takový evergreen a zase je to vytrženo z kontextu.

Václav MORAVEC, moderátor

Eva Zamrazilová kroutí očima.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /neustr. za ANO/

My jsme do Poslanecké sněmovny, to je jasné, na všem se neshodneme nebo na některých věcech se neshodneme. My jsme do Poslanecké sněmovny dali novelu zákona o evidenci tržeb, o tom jsme tady spolu už mluvili, nebudu to teď otevírat, teď jsme to tam prostě vložili, protože jsme museli reagovat na rozhodnutí Ústavního soudu. A v doprovodném zákonu, který má motivovat vlastně tu 3. a 4. vlnu, my už chceme dneska 1 vlnu, pokud to projde, tak jsme dali určité snížení DPH tam, kam nás pustí směrnice, protože je to harmonizovaná daň, zejména u služeb, to je potřeba zdůraznit. U různých typů služeb snižujeme na 10procentní daň. To pivo uznávám, že je evergreen, že se to tu táhne od začátku zákona o EET. A je to na točené pivo, protože pivo je český národní nápoj.

Václav MORAVEC, moderátor

Uznáváte tedy, že to je, lidově řečeno, blbost.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /neustr. za ANO/

A je to zhruba několik desítek milionů, takže nás to rozhodně určitě, souvisí to s podporou EET a s tím, že v podstatě jsme snížili DPH u stravovacích služeb u nealkoholických nápojů z 21 na 15 procent, teď snižujeme na 10, tím chceme vlastně ještě tomuto segmentu podnikatelskému to nějakým způsobem kompenzovat, velice jsou za to vděční. A součástí je to pivo, to pivo je několik desítek milionů.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy jste se oba 2 usmívali jako.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Ne, jenom mě fascinuje logika, že slevu na jízdné jsme zavedli kvůli tomu, že v 1 roce měly resorty nespotebované peníze. To vypadá, že ta sleva na jízdné teda bude jenom v 1 roce. To znamená, že v příštím roce ta sleva na jízdné nebude?

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /neustr. za ANO/

Počítáme s ní dál.

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

Paní ministryně, já bych se vás chtěl zeptat, v tom roce 2009, o kterém mluvíte, státu vypadlo z příjmů 157 miliard.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /neustr. za ANO/

9 nebo 19?

Luděk NIEDERMAYER, europoslanec, bývalý viceguvernér ČNB /TOP 09/

9. V tom roce státu vypadlo z příjmů, tuším, 157 miliard korun. Řekněte mi, co s těmihle politikami jako jízdné zadarmo, valorizace důchodů nad zákon, já nevím, co ještě těm máte, DPH, změny daně z příjmů, co budete v té situaci dělat, kdyby se, nedejbože, něco takového dostalo? Vy ten deficit opravdu posunete dál. Koneckonců letošní plnění státního rozpočtu je zatím nejhorší, tuším, za 4 roky v posledních 2 měsících. Vy opravdu se pravděpodobně tomu deficitu přiblížíte, čili to znamená, že se dostaneme třeba k těm 40 miliardám. Co byste probůh dělala, kdyby došlo k takové krizi jako v roce 2009? Která z těchhle politik by mohla ustát? A to ještě

připomínám, že v tom roce 2009 nám strašně pomohlo to, že okolní země zavedly šrotovné a tím podpořily náš automobilový průmysl. Mohlo to být ještě mnohem horší.

Václav MORAVEC, moderátor

A odpověď uslyšíte hned záhy po stručných zprávách na zpravodajské čtyřadvacítce. Přepněte si, loučíme se s diváky jedničky. Otázky v tomto složení: Alena Schillerová, Eva Zamrazilová a Luděk Niedermayer pokračují po stručných zprávách na zpravodajské čtyřadvacítce. A řeč bude právě o tom, co se tane se státním rozpočtem v době ekonomické krize a řeč bude i o zvyšování důchodů. Pokračujeme po stručných zprávách na zpravodajské čtyřadvacítce. A 90. léta jako doba masivního rozkrádání státu. Kdo byl tehdy u moci a kdo je zodpovědný? Pozvání do 2. Části Otázek přijali i bývalý šéf Fondu národního majetku Roman Češka a předseda vyšetřovací komise k OKD Lukáš Černožský. Po stručných zprávách na čtyřadvacítce Otázky pokračují.